

PROIECT DIDACTIC

Clasa: a X-a C

Obiectul: Limba și literatura română

Unitatea de învățare: Textul narativ

Subiectul: *Ion* de Liviu Rebreanu

Tipul lecției: predare-învățare

Scopul: să asimileze caracterul monografic al romanului.

Competențe generale:

- ✚ Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare.
- ✚ Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare sau nonliterare.
- ✚ Argumentarea orală sau în scris a unor opinii în diverse situații de comunicare.

Competențe specifice:

- ✚ Receptarea adecvată a sensului / sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise;
- ✚ Elaborarea unei argumentări orale sau scrise pe baza textelor studiate.
- ✚ Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
- ✚ Recunoașterea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ;
- ✚ Folosirea unor modalități diverse de înțelegere și de interpretare a textelor literare studiate.

Obiective operaționale:

⇒ *Cognitive:* la sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili:

- ✚ să prezinte *geneza* romanului;
- ✚ să identifice relațiile sociale din satul tradițional;
- ✚ să distingă tipurile de obiceiuri tradiționale prezentate în roman;
- ✚ să cunoască rolul intelectualului în comunitate;
- ✚ să identifice instituțiile satului;
- ✚ să explice caracterul monografic al romanului;
- ✚ să argumenteze compoziția circulară a romanului.

⇒ *Afective:*

- ✚ să dovedească receptivitate față de propunerea făcută prin acest demers didactic;
- ✚ să fie dispuși să integreze noile cunoștințe în sistemul propriu de valori estetice;

🚦 să-și dezvolte gândirea creatoare și gustul pentru literatură.

Strategia didactică:

Metode didactice: proiectul, conversația euristică, explicația, învățarea prin descoperire, analiza de text, lectura expresivă.

Mijloace de învățământ: fișele de lucru, romanul *Ion* de Liviu Rebreanu, manualul cls. a X-a, Editura Corint.

Forme de organizare a învățării: în cadrul lecției se vor folosi combinat activitatea frontală, activitatea individuală a elevilor și lucrul pe grupe de elevi.

Resurse:

Umane: elevii clasei a X-a C

Materiale: coli flipchart, fișe de lucru, caietele elevilor, tabla.

Spațiale: sala de clasă

Bibliografice:

🚦 **pentru elevi:** manualul de cls a X-a, Marin Iancu, Ion Bălu, Rodica Lăzărescu, editura Corint; volumul *Ion* de Liviu Rebreanu.

🚦 **pentru profesori:** Liviu Rebreanu *Ion*, Editura Eminescu, 1980; George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003; Vistian Goia, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.

SCENARIUL DIDACTIC

I. Moment organizatoric: notarea absențelor, stabilirea cadrului afectiv necesar desfășurării orei.

II. Verificarea temei: prezentarea miniproiectelor pregătite de elevi timp de 1 săptămână și evaluarea acestora. Clasa a fost împărțită în 3 grupe, fiecare având de realizat o prezentare a unui sat cunoscut de către ei, prin surprinderea elementelor indicate de către profesor: așezare geografică, instituții ale satului, ocupația oamenilor, un obicei preferat din sat.

Grila de evaluare a proiectelor „Satul azi”

	Aspectul urmărit	Autoevaluare	Evaluarea profesorului	Punctaj final
Conținut 50p	Așezarea geografică – 10p			
	Instituții – 10p			
	Ocupația oamenilor – 10p			
	Obiceiul selectat – 10p			
Formă 40p	Claritatea imaginilor – 10p			
	Raport imagine/text – 10p			
	Aspectul general al proiectului – 10p			
	Prezentare – 10p			

III. Reactualizarea cunoștințelor-ancoră: profesorul cere elevilor să prezinte evenimentele care constituie geneza romanului.

IV.Captarea și orientarea atenției: Este prezentată concepția scriitorului asupra relației dintre realitate și ficțiune: " *Realitatea pentru mine a fost numai un pretext pentru a-mi crea o altă lume, nouă, cu legile ei, cu întâmplările ei* "(Liviu Rebreanu-Mărturisiri)

Moment ortografic: Alcătuiți două propoziții în care să utilizați corect cuvintele *numai* și *nu mai*.

V.Prezentarea subiectului și a obiectivelor: profesorul enunță titlul lecției și obiectivele propuse: *Ion* de Liviu Rebreanu, analiza modalității în care Liviu Rebreanu recrează lumea satului tradițional de la începutul secolului al XX-lea, prezentarea elementelor care compun această lume și a modului în care scriitorul își compune romanul.

VI.Dirijarea învățării:

Prin discuții frontale este evidențiat rolul drumului de la începutul romanului: de a fixa spațiul acțiunii, satul Pripas și de a dirija cititorul dinspre realitate spre ficțiunea romanului.

Pentru identificarea modului în care este realizată monografia satului transilvănean de la începutul secolului al XX-lea, elevii vor fi împărțiți în trei grupe și vor primi fișe de lucru: **Anexa 1.**

Grupa I va avea de identificat relațiile dintre țărani, stratificarea socială, căsătoria și statutul femeii în societatea tradițională.

Grupa a II-a va avea de identificat specificul tradițional prin prezentarea obiceiurilor din satul Pripas.

Grupa a III-a va avea de identificat rolul intelectualului în comunitate și să numească instituțiile pe care aceștia le reprezintă.

Câte un reprezentant al grupei va raporta profesorului elementele identificate, acestea fiind notate pe tablă.

Profesorul concluzionează caracterul monografic al romanului, datorat prezenței tuturor elementelor care compun lumea satului Pripas, aceasta constituind unan dintre temele romanului.

Este evidențiat rolul descrierii drumului din finalul romanului pentru a argumenta compoziția circulară a acestuia, scriitorul compunându-și romanul ca pe un corp sferoid.

VI.Asigurarea conexiunii inverse (feedback-ul): profesorul solicită elevilor să răspundă cerințelor de pe testul grilă oferit: **Anexa 2.**

VII.Notarea elevilor: sunt apreciați elevii care s-au implicat activ în cadrul lecției, iar notarea se va face ora următoare, în urma corectării testelor, nota finală constituind-o media dintre nota proiectului și test.

VIII.Asigurarea retenției și transferului (tema pentru acasă): Realizați o paralelă între satul tradițional și satul actual, în care să aveți în vedere: instituțiile satului, stabilirea relațiilor dintre oameni, obiceiuri, respectând modelul oferit.

Satul tradițional	Satul actual

Sintetizați informațiile în minim 10 rânduri.

Fișă de lucru

Grupa I

Relațiile dintre oameni

- **Citiți cu atenție fragmentele de mai jos și răspundeți la întrebările formulate:**

„Toată istețimea lui nu plătește o ceapă degerată, dacă n-are și el pământ, mult, mult...”

(Cap. II. *Zvârcolirea*, Caracterizarea lui Ion)

1. Suprafața de pământ pe care o deținea un țăran în satul Pripas avea importanță pentru poziția sa în societate?

„Mie-mi trebuie ginere cumsecade, nu fleandură... [...] Eu nu vreau să știu de-alde calici țanțoși care umblă să-i împuieze capul.”

(Cap. I. *Începutul*, Replica lui Vasile Baciu)

2. Cei care aveau pământ mult erau de acord să devină rude cu cei care erau lipsiți de pământ?

„Ana dădu să intre și ea, dar Ion se repezi ca uliul și răcni, răgușit, scăpărând scânteii din ochi și scoțând cuțitul din șerpar:

- Fugi, fleandură, fugi de-aici că uite-acu te trimit pe lumea cealaltă! [...] Când însă Vasile o văzu apropiindu-se, își îndreptă toată mânia asupra ei, amenințând-o cu amândoi pumnii...”

(Cap. VII. *Vasile*)

3. Cine reprezenta autoritatea în familia tradițională: bărbatul sau femeia?

Fișă de lucru

Grupa a II-a

Specificul tradițional

- **Citiți cu atenție fragmentele și încercuiți tipul afirmațiilor de mai jos: dacă este adevărată încercuiți *Adevărat*, dacă este falsă încercuiți *Fals*.**

„Duminecă, satul e la horă. [...] Zecile de perechi bat Someșana cu atâta pasiune...”
(Cap. I. **Începutul**)

„Săptămâna dinaintea Crăciunului, în toate diminețile, satul clocotea de guițări deznădăjduite. [...] Bojotaia se făcu chiar în ogradă.”
(Cap. V. **Rușinea**)

„Cel dintâi s-a înființat Ion, cântând o colindă frumoasă sub fereastra luminată și pe urmă mai cântând una în casă, după ce fu cinstit cu băutură și câțiva gologani, cum e datina.”
(Cap. V. **Rușinea**)

1. Satul Pripas nu și-a păstrat obiceiurile din cauza evenimentelor istorice.

Adevărat/Fals

„În ziua de Sf. Petru au botezat copilul și l-au numit Petre. Și au făcut veselie mare de s-a îmbătat până și Dumitru Moarcăș.”
(Cap. VIII. **Copilul**)

„Nunta ținu trei zile, după obicei... Sâmbătă porni tot alaiul, în căruțe, la notar, în Jidovița. [...] Belciug (...) făcu o slujbă frumoasă ca la domni [...] Ospățul era la socrul cel mic. [...] Ziua a treia ospățul se mută la socrii mari, unde mireasa se duse acuma cu lada de zestre”
(Cap. VI. **Nunta**)

„La prohod se adună mai tot satul. Praporii fluturau alene (...), iar preotul Belciug mormăia pe nas cântecele de înmormântare și scutura mereu cădelnița”
(Cap. XI. **Blestemul**)

2. Botezul, nunta, înmormântarea sunt obiceiuri legate de momentele esențiale din viața omului.

Adevărat/Fals

Fișă de lucru

Grupa a III-a

Intelectualii din sat

➤ **Citiți cu atenție fragmentele și răspundeți la întrebările formulate:**

„... ca învățător și om luminat e dator să intervină, să povățuiască și la nevoie să dojenească...”

(Cap. VI. *Nunta*, Caracterizarea lui Herdelea)

1. Este învățătorul un sprijin pentru comunitatea din care face parte?

„Duminecă, înainte de a începe slujba, puse pe primar să poruncească lui Vasile Baciu să vie la dânsul acasă împreună cu Ana, iar straja fu însărcinată să-i trimită pe Ion, împreună cu Glanetașu și Zenobia. [...] << (...) dacă se vor întâlni față în față în casa mea, nu se poate să nu cadă la învoială!>>”

(Cap. VI. *Nunta*, Gândurile preotului Belciug)

2. Preotul Belciug are un rol în atenuarea conflictelor dintre oameni?

3. Numiți instituțiile pe care le reprezintă cei doi intelectuali.

Test

Ion

de Liviu Rebreanu

➤ **Încercuiți răspunsurile corecte:**

1. Societatea prezentată de către L. Rebreanu este a 1p
  - a) orașului
  - b) târgului
  - c) satului
  - d) metropolei

2. Termenul potrivit pentru construcția romanului este: 1p
  - a) fluviu
  - b) circular
  - c) saga
  - d) foileton

3. Momentele fundamentale din viața omului sunt: 3p
  - a) hora
  - b) nașterea
  - c) Someșana
  - d) discoteca
  - e) nunta
  - f) colinda
  - g) moartea

4. a) Adevărat/Fals – Învățătorul Herdelea nu are un rol în viața satului.
b) Adevărat/Fals – Preotul Belciug dorește să existe relații pașnice între oameni.
c) Adevărat/Fals – Herdelea îl ajută pe Ion să-și scrie scrisoarea de apărare în fața justiției. 3p

5. Ion dorea ..... pentru a-și câștiga respectul în cadrul comunității. 1p
  - a) bani
  - b) animale
  - c) mașină
  - d) pământ
  - e) vilă
  - f) piscină

Se acordă 1 punct din oficiu!